

LÄRARHANDLEDNING TILL BÖCKERNA OM KERSTIN

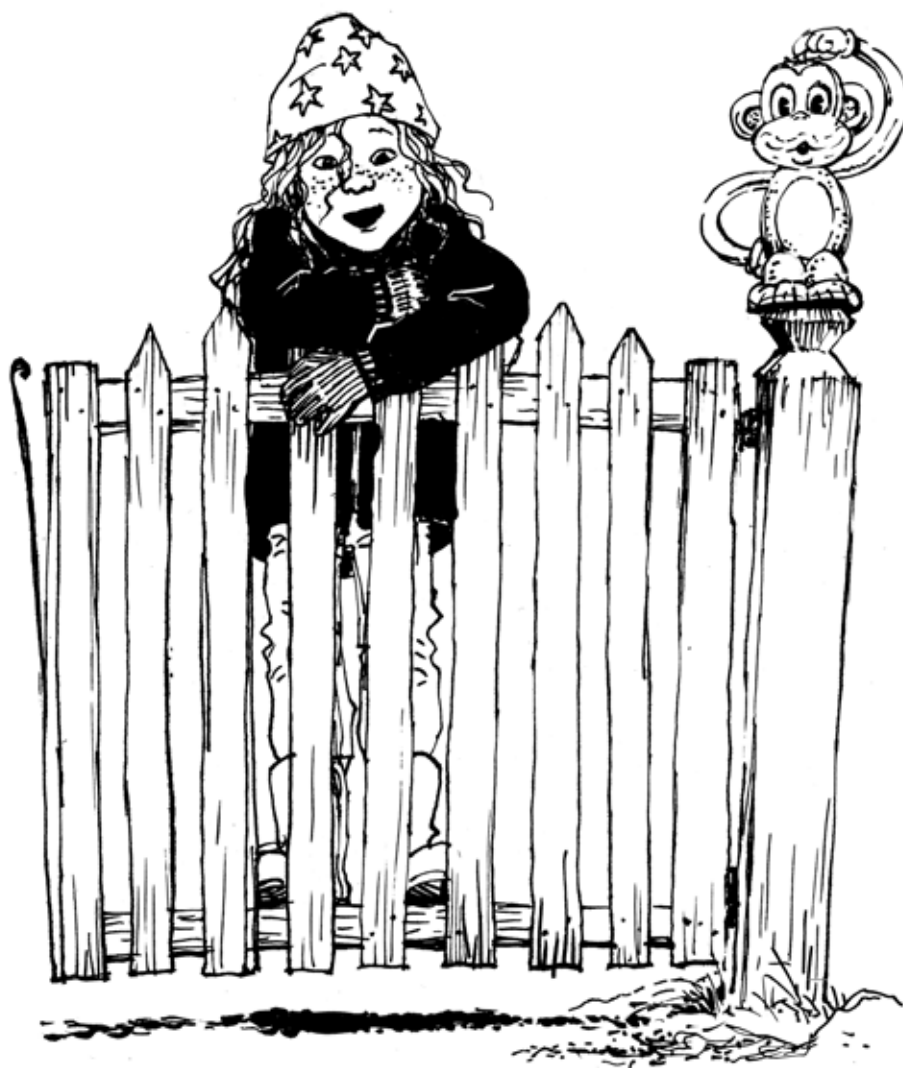
Av Pär Sahlin

Det här är en lärarhandledning till Helena Hedlunds fyra böcker om Kerstin: *Det fina med Kerstin* (2018), *Att vara Kerstin* (2019), *Kerstin, livet och döden* (2020) och *Precis som Kerstin* (2020). Böckerna är illustrerade av Katarina Strömgård. Böckerna ges ut av bokförlaget Natur & Kultur. I lärarhandledningen finns förslag på hur du tillsammans med eleverna i skolan kan arbeta med böckerna.

OM BÖCKERNA

I böckerna får läsaren följa den sju- och åttaåriga Kerstins liv. Hon bor i en by ute på landet tillsammans med sina föräldrar och sin katt. I byn finns också skolan, grannarna och bästa vännen Gunnar. Böckerna gestaltar på ett trovärdigt och levande sätt Kerstins inre tankevärld där fantasi och lek har stor betydelse men också om hur lätt missförstånd uppstår då Kerstin försöker förstå och tolka vuxenvärldens beteenden, krav och förväntningar. Kerstin är ett barn vars känslspröt ständigt är aktiverade, vilket gör hennes liv både komplicerat och underbart på en och samma gång. Många barn kan känna igen sig i Kerstins sätt att vara.

HÖGLÄSNING ELLER EGEN LÄSNING?

Böckerna om Kerstin lämpar sig mycket väl för högläsning i klassrummet. Strömgårds illustrationer förhöjer texten ytterligare och därför är det bra om du under högläsningen kan visa dem för eleverna. Använd till exempel en dokumentkamera för att projicera bilderna. Böckerna fungerar också utmärkt att låta eleverna läsa på egenhand.

ATT VARA KERSTIN

I böckerna kommer läsaren väldigt nära Kerstins inre, känsliga värld som ofta krockar med den yttre världen. Kerstin hamnar ofta i besvärliga situationer då hon missförstår, inte vågar fråga eller väljer att inte berätta sanningen. Detta leder ofta till att problemen förvärras. För Kerstin ter sig problemen som avgrundsdjupa men när missförstånden rätas ut eller sanningen kommer fram visar det sig inte alls vara så hemska som Kerstin föreställt sig.

SAMTALA OM

Samtala med eleverna kring händelser i boken där Kerstins inre värld krockar med den yttre. Varför gör Kerstin som hon gör? På vilka sätt känner eleverna igen sig i Kerstins sätt att vara? Uppmuntra eleverna att delge varandra sina erfarenheter. Be eleverna komma med lösningar på vad Kerstin kunde ha gjort annorlunda. Be dem också att fundera över vad andra personer i boken hade kunnat göra för att hjälpa Kerstin.

VÄNSKAP

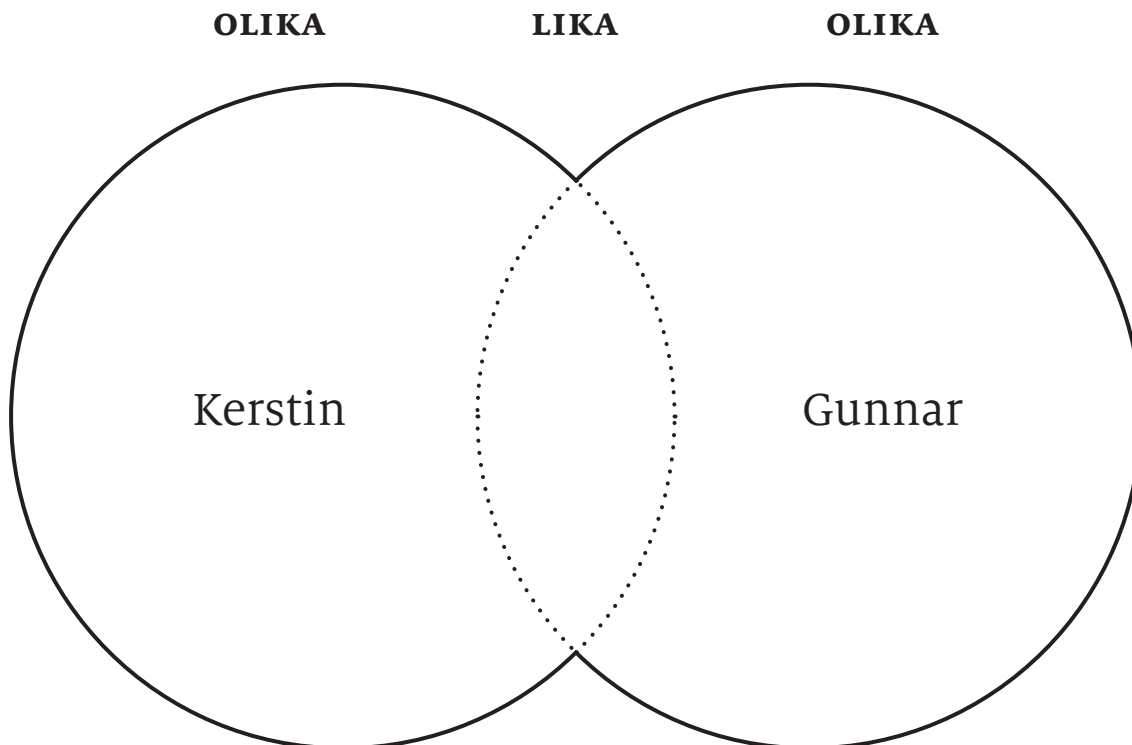
Vänskapen mellan Kerstin och Gunnar löper som en röd tråd genom böckerna. De två barnen är både lika och olika varandra men de förenas i leken och fantasin. Böckerna problematiserar också kring vänskap. Kerstin och Fatima är ”bästa vänner” av gammal hävd, men när de leker blir det ofta på Fatimas villkor.

SAMTALA OM

Samtala med eleverna kring händelser i boken som gestaltar vänskap på olika sätt. Varför är Kerstin och Gunnar så bra vänner? Hur är en bra vän? Måste man vara bästa vänner för alltid? Vad är viktigt att tänka på när man har en vän? Hur blir man sams med en vän när man har bråkat? Hur gör man slut med en vän utan att såra? Uppmuntra eleverna att delge sina tankar och erfarenheter kring vänskap.

JÄMFÖR

Låt eleverna i par eller i mindre grupper göra ett Venn-diagram och hitta likheter och olikheter mellan Kerstin och Gunnar. De kan till exempel jämföra utseende, egenskaper eller familjesituation. Be eleverna redovisa sina tankar för en annan grupp och jämföra sina svar.

LEKAR OCH FANTASI

I böckerna om Kerstin är leken och fantasin i fokus. Prata med eleverna kring Kerstins och Gunnars lekar. På vilka sätt liknar de deras lekar? Vad skiljer dem åt? Vad tycker eleverna är viktigt när man leker? Samtala kring vilka olika sorters lekar som finns. Prata också om att olika lekar har olika krav, att i vissa lekar måste man använda sin fantasi, medan man i andra måste följa regler. Vad gör man när någon inte vill leka en lek som man själv vill leka? Hur gör man när man inte vill leka med någon? Utgå från händelser i böcker för att samtala och stötta elevernas i deras tankar.

MIN BÄSTA LEK

Låt eleverna fundera över vilken lek de tycker mest om att leka. Vad går leken ut på? Varför tycker de om den? När brukar de leka leken? Vem brukar de leka leken med? Be eleverna skriva en text där de berättar och beskriver sin lek. Titel på texten ska vara *Min bästa lek*.

I BYN

Kerstin bor i utkanten av en by ute på landet. Så här beskrivs delar av byn i *Det fina med Kerstin* (s. 13–14): "När man går ut från Nisses kommer man snart till en skylt som det står *Byn* på. Där ska man svänga vänster. Då tar byn slut. Sen tar asfalten slut. När gatlyktorna tar slut tänder man ficklampan. Sen kommer det ett ödehus och en lada som har gått av på mitten och ett ödehus till. Allra sist kommer Kerstins hus. Det är rött och vitt och ser ut precis så som hus ser ut när man ritat dem"

I byn finns flera olika personer som Kerstin har relation till. En del ytligt, andra mer fördjupat. Där finns också personer som Kerstin har åsikter och fördomar om, som inte alltid stämmer, till exempel Katthataren i *Kerstin, livet och döden*.

SAMTALA OM

Samtala med eleverna om byn där Kerstin bor. Vad får de för bild av byn? Hur ser husen ut? Hur ser naturen ut kring byn? Vilka olika människor bor i byn? Vilka grannar tycker de låter spännande? Skulle de vilja bo i byn? Varför/varför inte? Vilka likheter och skillnader är det mellan Kerstins by och platsen där de själva bor?

SKRIV OCH RITA

Läs upp citatet här ovanför och be sedan eleverna att inspireras av texten för att skriva en egen text om platsen där de bor. Visa gärna eleverna Katarina Strömgårds bild på sidan 12–13 i *Det fina med Kerstin*. När eleverna har skrivit sin text kan de även rita en bild av platsen där de bor. De kan till exempel rita huset eller lekplatsen där de bor. Låt eleverna redovisa sina texter och bilder för varandra.

BRYTA NORMEN

Böckerna om Kerstin gestaltar på olika sätt det icke-normativa. Kerstin blir till exempel i *Precis som Kerstin* ifrågasatt av tjejerna i klassen för att hon väljer att ha Gunnar, en pojke, som lekkamrat. Normen, enligt tjejerna i klassen, är att en pojke och flicka som leker ihop måste vara kära i varandra. Gunnar i sin tur bryter mot pojknormen genom att inte leka typiska pojklekar. Han har dessutom långt hår vilket gör att han av andra (både vuxna och barn) uppfattas vara en flicka.

I böckerna finns också flera personer gestaltade som på andra sätt lever utanför normen. Medan Kerstin lever i en kärnfamilj är Gunnars mamma ensamstående och Gunnar har aldrig fått träffa sin biologiska pappa. Läraren Lotten lever kärnfamiljliv men med en kvinna. Vikarien Kenneth har en pojkvän som heter Kenneth. En av bokens styrkor är att det icke-normativa inte kommenteras.

SAMTALA OM

Frågor och undringar kan förstås dyka upp i din elevgrupp kring relationer och normer. Samtala med böckerna som utgångspunkt. Varför tycker Kerstin och Gunnar om att leka med varandra? Varför tycker en del att pojkar och flickor inte kan leka ihop? Låt eleverna delge sina erfarenheter och tankar kring ämnet. Samtala också om familjebildningar. På vilka olika sätt kan familjer se ut? Hur ser till exempel Kerstins familj ut jämfört med Gunnars eller Lottens? Vilka likheter och skillnader finns det mellan din familj och någon av familjerna i boken?

SORG OCH SAKNAD

I boken *Kerstin, livet och döden* skildras död och sorg. Kerstin förlorar sin älskade katt och läsaren får följa Kerstins sorg över sitt älskade husdjur. Samtidigt dör också morfar som Kerstin inte har någon djupare relation till. Hon har svårt att känna sorg över morfar. Kerstins mamma däremot har förlorat sin pappa och sörjer honom djupt.

SAMTALA OM

Samtala med barnen kring hur döden och sorgen kan se olika ut för oss människor. Hur mår Kerstin när Kattegatt är död? Hur visar hon sin sorg? Vilka tankar har Kerstin om vad som händer efter döden? Varför är det viktig att ha en begravning? Hur visar Kerstins mamma sin sorg när hennes pappa, Kerstins morfar, dör? Hur känner Kerstin när morfar har dött? Varför sörjer inte Kerstin på samma sätt när morfar dör som när Kattegatt dog?

